

FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN

April 2019

Rigsrevisionens notat om

tilrettelæggelsen af en større undersøgelse af kontrol med dyretransporter

Tilrettelæggelsen af en større undersøgelse af kontrol med dyretransporter

2. april 2019

RN 703/19

I. Indledning

1. Statsrevisorerne anmodede på deres møde den 20. februar 2019 om en undersøgelse af kontrol med dyretransporter, jf. rigsrevisorlovens § 8, stk. 1. Dette notat beskriver, hvordan en eventuel større undersøgelse vil kunne tilrettelægges.

Undersøgelsen forventes gennemført, så Rigsrevisionen kan afgive en beretning til Statsrevisorerne i december 2019, hvor parterne bag aftalen om styrket kontrol med dyretransporter fra december 2018 skal evaluere indsatserne.

II. Baggrund

2. Statsrevisorerne henviser i baggrunden for deres anmodning til, at reglerne for transport af dyr er forskellige, alt efter hvilke dyr det drejer sig om, og hvor langt og i hvilken forbindelse de skal transporteres. Nogle former for transport af dyr kræver autorisation, som udstedes af Fødevestyrelsen. En autorisation kan tilbagekaldes af Fødevestyrelsen, hvis transportvirksomheden har overtrådt transportforordningen eller bekendtgørelsen om beskyttelse af dyr under transport. Fødevestyrelsen fører kontrol med dyretransporter.

3. Regeringen og Dansk Folkeparti indgik den 18. december 2018 en politisk aftale om styrket kontrol med dyretransporter. Statsrevisorerne henviser til, at baggrunden bl.a. er, at kontrollen har været for lidt omfattende, selv om antallet af dyretransporter er steget, og selv om Fødevestyrelsen i dag konstaterer problemer i ca. 30 % af de 100 årlige indladningskontroller, som bl.a. omfatter transportmidlets indretning.

4. Statsrevisorerne har anmodet Rigsrevisionen om at undersøge:

- Udviklingen i omfang og indhold af Fødevestyrelsens kontrol af dyretransporter i perioden 2008-2018.
- Udviklingen i antal overtrædelser af transportforordningen eller bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport i perioden 2008-2018.
- I hvilket omfang der modtages oplysninger/samarbejdes med udenlandske myndigheder i de lande, hvor dyretransporterne går til.

- Udviklingen i, hvor mange autorisationer til dyretransport Fødevarestyrelsen har udstedt i perioden 2008-2018, og hvor mange autorisationer styrelsen har tilbagekaldt i samme periode.
- Hvilke øvrige sanktioner (bøder, politianmeldelser m.m.) Fødevarestyrelsen har givet i perioden.
- Om Fødevarestyrelsens kontrol på området har været effektiv og tilpasset udviklingen i transport af levende dyr. Hvis kontrollen ikke har været effektiv, ønskes en vurdering af, hvad årsagerne til dette kan være.

Transportregler, dyrearter og kontroltyper

5. EU's forordning om beskyttelse af dyr under transport (transportforordningen) stiller krav til dyretransporter og til medlemslandenes kontrol med dyretransporter ud fra et grundlæggende princip om, at dyr ikke må transporteres under sådanne forhold, at de kan komme til skade eller blive påført unødigt lidelse. Medlemslandenes myndigheder har til opgave at sikre, at reglerne overholdes. Det skal ifølge forordningen ske gennem kontrol og anvendelse af sanktioner, der har en afskrækkende effekt over for transportører, der ikke overholder reglerne.

Ifølge transportforordningen er risikoen for en negativ påvirkning af dyrenes velfærd større, hvis en transport varer over 8 timer. Derfor gælder der supplerende krav til transporter over 8 timer af kvæg, svin, får, geder og heste (men ikke af fjerkræ, som typisk transporteres under 8 timer), og myndighedernes kontrol med disse transporter omfatter derfor flere elementer. De supplerende krav gælder fx plads og strøelse i køretøjet, hviletider for dyrene og GPS-data, så bl.a. transportens varighed kan kontrolleres.

6. Da Danmark er et lille land, vil transporter over 8 timer oftest gå til udlandet. Smågrise har i årevis udgjort langt størstedelen af de firbenede dyr, der via dyretransporter eksporteres fra Danmark. Smågrisene eksporteres hovedsageligt til Polen og Tyskland. Stort set alle eksportererede grise sendes til opfedning, mens en mindre andel eksporteres til andre formål, herunder slagtning. I 2018 blev der eksporteret knap 15 mio. levende smågrise fra Danmark, hvoraf $\frac{2}{3}$ blev transporteret i mere end 8 timer.

Antallet af grise på langvarige transporter er steget betydeligt fra 2008 til 2018, og siden 2012 har antallet, som transporteres over 8 timer, oversteget antallet, som transporteres under 8 timer. Figur 1 viser udviklingen i eksport af grise på henholdsvis kortvarige og langvarige transporter.

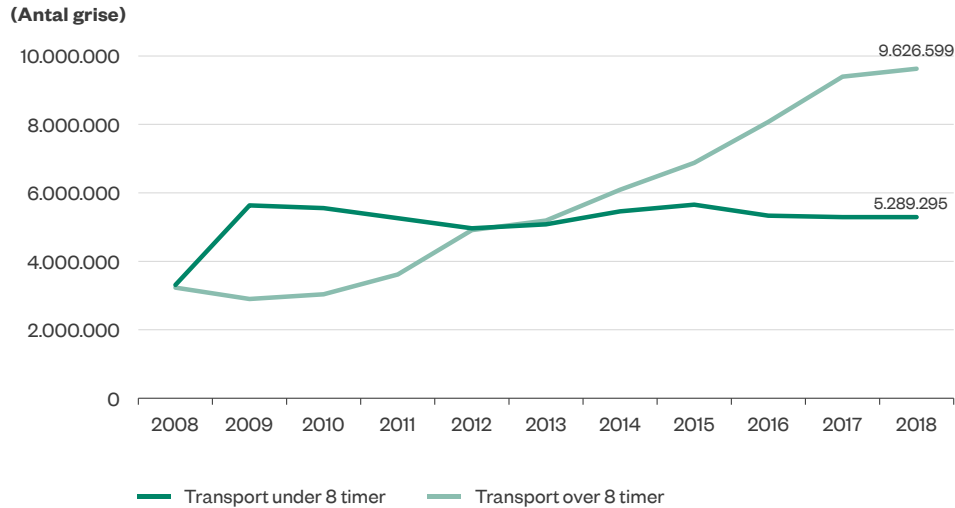
Eksport af levende dyr

Den samlede eksport af dyr under og over 8 timer i 2018 fordeler sig som følgende:

Fjerkræ:	54.116.124
Grise:	14.918.227
Kvæg:	69.409

Det store antal fjerkræ skal bl.a. ses i lyset af, at de samles på færre transporter end firbenede dyr, som har større arealkrav. Eksporten af henholdsvis geder/får og heste udgjorde i omegnen af 1.000 dyr og dermed en meget lille andel af den samlede eksport.

Figur 1
Eksport af levende grise under og over 8 timer

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Fødevarestyrelsen.

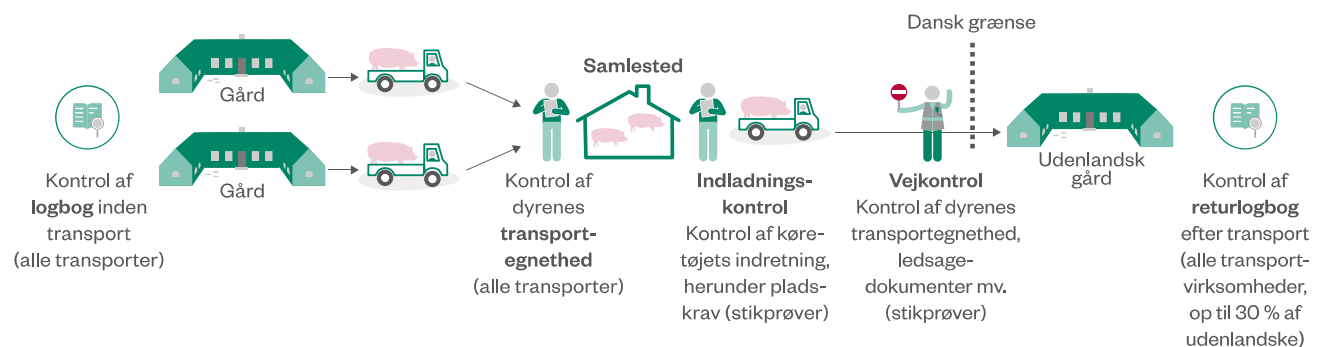
7. Fødevarestyrelsens kontrol med dyretransporter omfatter forskellige kontroller i de forskellige faser af transporten. For langvarige transporter ud af landet stiller transportforordningen supplerende krav til transporten, jf. pkt. 5.

Kontroller af de langvarige grisetransporter omfatter kontrol af logbøger før og efter transporten, kontrol af dyrenes transportegnethed, når de ankommer til et samlested, kontrol af køretøjets indretning og vejkontrol. Nogle kontroller omfatter alle dyretransporter, mens andre er baseret på stikprøver. Vejkontrollen foretages af politiet, som også behandler politianmeldelser og udsteder bøder i forbindelse med overtrædelser af reglerne om transport af dyr. Figur 2 giver et overblik over de forskellige kontroller i de forskellige faser af en langvarig transport af grise til opfødning i udlandet, som er den mest hyppige transport af firebenede danske dyr.

Samlesteder

Samlesteder er særlige stalde, hvor dyr fra forskellige danske gårde samles, før de transporteres ud af landet. Størstedelen af eksporten af grise går over samlesteder. Det er primært udenlandske transportvirksomheder, der foretager transporten fra samlestedet til udlandet. Mange danske samlesteder ligger tæt ved den tyske grænse.

Figur 2
Kontroller i de forskellige faser af en langvarig grisetransport over samlested

Note: Vejkontrol kan foretages overalt på danske veje og ikke kun på vejen fra samlestedet til grænsen.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Fødevarestyrelsen.

III. Tilrettelæggelsen af undersøgelsen

8. Statsrevisorerne har bl.a. bedt os om at undersøge, om Fødevarestyrelsens kontrol af dyretransporter har været effektiv og tilpasset udviklingen i transport af levende dyr, og i tilfælde af at kontrollen ikke har været effektiv, hvad årsagerne til dette kan være. Dette spørgsmål vil danne udgangspunktet for tilrettelæggelsen af vores undersøgelse.

9. For at kunne vurdere, om kontrollen har været effektiv, og hvad årsagerne er, hvis det ikke er tilfældet, vil vi undersøge, hvordan Fødevarestyrelsen har tilrettelagt, gennemført og fulgt op på kontrollen med dyretransporter set i forhold til udviklingen i transport af levende dyr, og hvordan styrelsen har sanktioneret i tilfælde af overtrædelser af reglerne på området. Vi vil således undersøge, om Fødevarestyrelsen løbende har justeret sin kontrol og sine sanktioner på baggrund af viden om udviklingen i dyretransporter og regelbrud.

I undersøgelsen af, om kontrollen har været effektiv, vil vi bl.a. se på Fødevarestyrelsens samarbejde med andre aktører i forbindelse med kontrollen med dyretransporter. Denne del af undersøgelsen omfatter Fødevarestyrelsens samarbejde, dels med relevante myndigheder i de lande, som dyretransporterne går til, dels med politiet, som skal udføre vejkontrol med dyretransporterne og udstede bøder, når reglerne om dyretransport overtrædes. Denne del af undersøgelsen vil besvare Statsrevisorerens tredje spørgsmål.

Statsrevisorerens øvrige spørgsmål vedrører opgørelser af en række tal, der kan vise udviklingen i kontroller, overtrædelser og sanktioner. Vi forventer, at disse opgørelser vil indgå i undersøgelsen som en del af grundlaget for, at vi kan vurdere, om Fødevarestyrelsens kontrol med dyretransporter har været effektiv.

10. Statsrevisorerne har anmodet Rigsrevisionen om at undersøge perioden 2008-2018. Rigsrevisionens foreløbige afdækning af data for denne periode viser, at data-tilgængeligheden i den første del af perioden kan være begrænset, bl.a. som følge af skift i ressort i december 2011, hvor lovgivningen på området overgik fra Justitsministeriet til Miljø- og Fødevareministeriet, og som følge af en omlægning fra manuelle til it-understøttede registreringer af kontrollen i 2012.

Efter afdækningen af, hvilke data der er tilgængelige, vil vi søge at afgrænse genstandsfeltet i forhold til fx kontroltyper og dyrearter, og hvor langt tilbage i tid vi vil kunne gå.

11. Rigsrevisionen skal for god ordens skyld understrege, at der undervejs vil kunne ske ændringer i forhold til det skitserede oplæg.